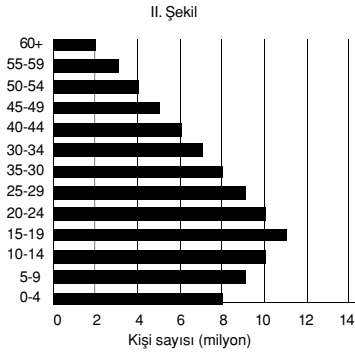
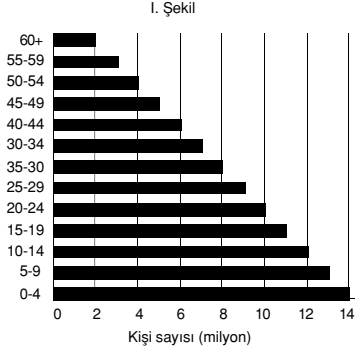

ÖRNEK 1 :

Bir ülkede nüfusun yaş gruplarına göre dağılışı, son 15 yıl içinde I. şekilden II. şekle gelmiştir.

Nüfusun yaş gruplarına göre dağılışıyla meydana gelen bu değişmeye

- Doğum oranının düzenli olarak azalması
- Ortalama yaşam süresinin uzaması
- Dışarıya göçün artması

etmenlerinden hangilerinin neden olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

(ÖSS 2000)

Çözüm:

Grafikler incelendiğinde 15 yıl içinde yalnızca 15 yaşın altındaki yaş gruplarında bulunan insan sayısı azalmış, diğer yaş gruplarında hiçbir değişme olmamıştır. Bu da doğum oranının düzenli olarak azalmasıyla mümkündür.

Üst yaş gruplarında hiçbir değişme olmadığından "ortalama yaşam süresinin uzadığı" veya "dışarıya göçün arttığı" yargılarına ulaşılamaz.

Yanıt: A

ÖRNEK 2 :

Aşağıdakilerden hangisi, bir ülkede sanayinin gelişmekte olduğunun göstergelerinden biri değildir?

- A) Hammaddede duyulan gereksinimin artması
B) Tarımsal üretimin azalması
C) Enerji tüketiminin artması
D) Teknoloji kullanımının artması
E) Çalışan nüfus içinde, niteliksiz işçi payının azalması

(ÖSS 2000)

Çözüm:

Sanayinin gelişmekte olduğu bir ülkede tarım daha modern yöntemlerle yapılır ve tarımsal üretim de artar.

Yanıt: B

ÖRNEK 3 :

Aşağıdakilerden hangisinin Türkiye'deki hızlı nüfus artışından en az etkilenmesi beklenir?

- A) Kalkınma hızı
B) İşsizlik oranı
C) Doğal kaynakların tüketimi
D) İç ve dış göçler
E) Kadın ve erkek nüfus oranı

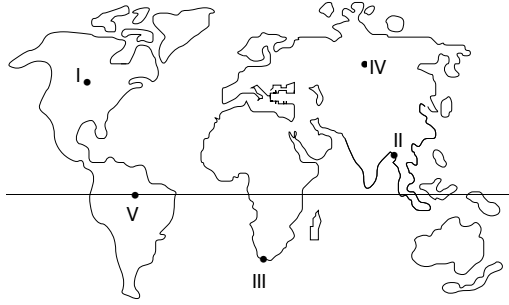
(ÖSS 2001)

Çözüm:

Kadın ve erkek nüfus oranının nüfus artış hızının az veya çok olmasıyla ilgisi yoktur.

Yanıt: E

ÖRNEK 4 :

Yukarıda işaretlenmiş noktaların hangisinde yerleşme üst sınırı daha yüksekten geçer?

- A) I B) II C) III
D) IV E) V

(Kavram Dershanesi Sorusu)

Çözüm:

Her mevsim sıcak olan Tropik kuşakta insanların yerleşme yerlerinin yükseltisi 3000 m'yi bulmaktadır. Orta kuşakta sıcaklıklar daha düşük olduğundan en son yerleşme sınırı 1500 - 2000 m arasındadır. V numaralı bölüm diğerlerinden sıcaktır.

Yanıt: E

ÖRNEK 5 :

Aşağıdakilerden hangisinin Türkiye'deki hızlı nüfus artışından en az etkilenmesi beklenir?

- A) Kalkınma hızı
B) İşsizlik oranı
C) Doğal kaynakların tüketimi
D) İç ve dış göçler
E) Kadın ve erkek nüfus oranı

(ÖSS 2001)

Çözüm:

Türkiye'de yıllık yağış toplamının en az olduğu bölge İç Anadolu'dur. Özellikle Konya Bölümü'nde yaz mevsiminde sıcaklık, kuraklık ve buharlaşma fazladır.

Bu yüzden Tuz Gölü'nün kapladığı alan kışın belirgin şekilde artarken yazın da azalır.

Yanıt: C

ÖRNEK 6 :

"Ülkemizde 1950 yılında çalışan nüfusun %75'i tarım sektöründe çalışırken bu oran 1995'te %40'a düşmüştür."

Bu değişmeye yol açan temel etmen, aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Tarım dışı sektörlerin gelişmesi
B) Nüfusumuzun hızla artması
C) Tarım alanlarının verimsizleşmesi
D) Tarımı yapılan ürünlerin çeşitlenmesi
E) Tarım alanındaki yatırımların artması

(Kavram Dershanesi Sorusu)

Çözüm:

Sanayi, turizm, hizmetler sektörlerinin gelişmesi tarım sektöründe çalışan insan oranını azaltır.

Yanıt: A

ÖRNEK 7 :

Bir ülkenin ithalatında ham ve yarı işlenmiş maddeler, ihracatında ise yapılmış eşya büyük bir paya sahipse, bu ülke aşağıdaki gruplardan hangisine girer?

- A) Turizmi gelişmiş
- B) Endüstrisi gelişmiş
- C) Tarım ürünü fazlası olan
- D) Nüfus yoğunluğu fazla
- E) Yeraltı zenginliği fazla

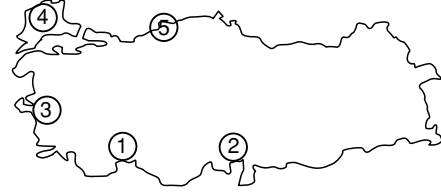
(Kavram Dershanesi Sorusu)

Çözüm:

Gelişmiş yani sanayileşmiş ülkeler hammadde alırken daha çok sanayi ürünleri satar.

Yanıt: B

ÖRNEK 8 :

Yukarıdaki haritada gösterilen yörelerin hangisinin nüfuslanmasında “yeraltı zenginliği” daha fazla etkili olmuştur?

- A) 5
- B) 4
- C) 3
- D) 2
- E) 1

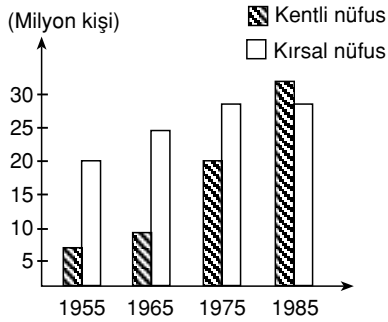
(Kavram Dershanesi Sorusu)

Çözüm:

1 no'lu yörenin nüfuslanmasında turizm ve tarım,
2 no'lu yörede sanayi ve tarım
3 no'lu yörede sanayi ve tarım
4 no'lu yörede tarım,
5 no'lu yörede yani Zongulduk ve Ereğli civarında demir-çelik sanayisinin gelişmesi etkili olmuştur. Buralarda demir-çelik fabrikalarının kurulmasının nedeni de Zonguldak'ta maden kömürünün çıkarılmasıdır.

Yanıt: A

ÖRNEK 9 :

Yukarıdaki grafikte Türkiye'de yıllar itibarıyla kır ve kent nüfustaki değişim verilmiştir.

Bu grafikten aşağıdaki yargıların hangisine ulaşılabilir?

- A) Kentlerde doğurganlık oranı daha fazladır.
- B) Kırsal kesimde nüfus dağılışı daha düzenlidir.
- C) Kırsal kesimde, tarımda makinalaşma hızlı göçe neden olmuştur.
- D) Son yılda toplam nüfusun yarıdan fazlası kentlerde yaşamaktadır.
- E) Verilen yıllarda kır nüfusu sürekli azalma göstermiştir.

(Kavram Dershanesi Sorusu)

Çözüm:

Bu grafikten yararlanılarak sadece D seçeneğindeki yargıya ulaşılır. Çünkü kentli nüfus sayısı kırsal nüfus sayısından 1985 yılında daha fazladır.

Yanıt: D

ÖRNEK 10 :

- I. Yıldız dağları
- II. Asıl Ege
- III. Adana
- IV. Hakkari

Yukarıda verilen bölümlerin hangi ikisinde nüfus yoğunluğu Türkiye ortalamasının altındadır?

- A) I ve III
- B) II ve IV
- C) II ve III
- D) III ve IV
- E) I ve IV

(Kavram Dershanesi Sorusu)

Çözüm:

Marmara'daki Yıldız Dağları ile Doğu Anadolu'daki Hakkari bölümleri dağlık olduğundan nüfus yoğunlukları azdır ve Türkiye ortalamasının altındadır.

Yanıt: E

ÖRNEK 11 :

	Toplam Nüfus	km ² / kişi
I.	5.800.000	320
II.	6.100.000	80
III.	5.500.000	150

Yukarıda toplam nüfus ve nüfus yoğunlukları verilen üç bölgenin yüzölçümlerinin büyükten küçüğe doğru sıralanışı aşağıdakilerin hangisinde doğru verilmiştir?

- A) I, II ve II B) II, I ve III C) III, I ve II
D) II, III ve I E) I, II ve III

(Kavram Dershanesi Sorusu)

Çözüm:

Nüfus, nüfus yoğunluğuna bölündüğünde yüzölçüm elde edilir.
Soldaki sayılar sağdakine bölündüğünde sonuç büyükten küçüğe doğru II, III, I şeklinde sıralanır.

Yanıt: D

ÖRNEK 12 :

Aşağıdakilerden hangisi Doğu Karadeniz Bölümünde, kırsal alanlardaki yerleşmenin “dağınık” olmasına yol açan en önemli etkidir?

- A) Dağların kıyıya paralel uzanması
B) Dağların çok alan kaplaması
C) Ekilebilir alanların küçük ve çok parçalı olması
D) Ormanların geniş yer kaplaması
E) Her mevsimin yağışlı geçmesi

(Kavram Dershanesi Sorusu)

Çözüm:

Dağınık yerleşmenin temel nedeni tarım alanlarının engebeli ve küçük parçalar halinde dağılmış olmasıdır.

Yanıt: C

ÖRNEK 13 :

Aşağıdakilerden hangisi bir ülkenin az gelişmiş olduğuna kanıt olarak gösterilebilir?

- A) Yaşlı nüfus oranının fazla olması
- B) Nüfus artış hızının düşük olması
- C) Nüfus dağılışının düzenli olması
- D) Hammadde ihracatının fazla olması
- E) Genç nüfus oranının az olması

(Kavram Dershanesi Sorusu)

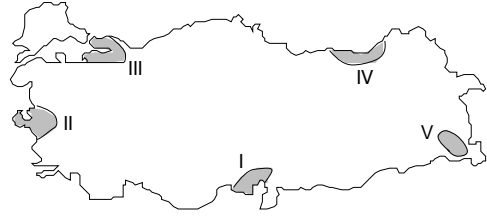
Çözüm:

Az gelişmiş ülkeler hammadde ihraç ederken gelişmiş yani sanayileşmiş ülkeler hammadde ihraç etmez, aksine ithal eder yani satın alır.

A, B, C, E seçeneklerinde belirtilen özellikler gelişmiş ülkelere özgü özelliklerdir.

Yanıt: D

ÖRNEK 14 :

Yukarıdaki haritada gösterilen taralı alanların hangisinde aritmetik nüfus yoğunluğu en azdır?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

(Kavram Dershanesi Sorusu)

Çözüm:

V numaralı bölüm Hakkari bölümüdür. Çok dağlık olduğu için nüfus yoğunluğu diğer bölümlerle kıyaslanamayacak kadar azdır.

Yanıt: E

ÖRNEK 15 :

Bir yerin coğrafi koşulları ile o yerdeki yerleşmelerde yaygın olarak kullanılan yapı malzemesi arasında yakın bir ilişki vardır. Örneğin, ormanların yoğun olarak bulunduğu alanlarda ahşap konutlar daha çok görülür.

Bu genellemeye göre, aşağıdaki yerlerin hangisinde yapı malzemesi olarak ahşap kullanımının yaygın olması beklenir?

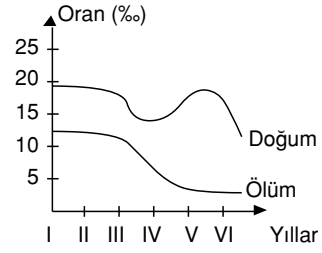
- A) Kuzey Afrika
- B) Orta Asya
- C) İç Anadolu
- D) Güneydoğu Asya
- E) Orta Avusturalya

(Kavram Dershanesi Sorusu)

Çözüm:

A, B, C ve E seçeneklerinde belirtilen yerlerde çöl iklimi egemendir. Güneydoğu Asya'da ise muson iklimi egemendir. Bu iklimin doğal bitki örtüsü ormandır.

Yanıt: D

ÖRNEK 16 :

Yukarıda bir ülkedeki doğum - ölüm oranlarının yıllar içindeki değişim grafiği gösterilmiştir.

Buna göre işaretli hangi iki dönem arasında nüfus artış hızı en fazladır?

- A) I - II
- B) II - III
- C) III - IV
- D) IV - V
- E) V - VI

(Kavram Dershanesi Sorusu)

Çözüm:

Bir ülkede doğum oranı ne kadar fazla, ölüm oranı da ne kadar azsa nüfus artış hızı o kadar fazladır.

V ve VI numara ile belirtilen yıllarda doğum oranı fazla, ölüm oranı azdır.

Yanıt: E